

ሰሞኑን በፓልቶክ ቁጥር ዘጠኝ
የፓል ቶክ እንግሊዘኛ

ከበልጅግ አለ

አንድ ጊዜ ወደ ፓልቶክ ገባ ይበሉና ይህ አሁን ከዚህ በታች የማሰፍረውን ለመታዘብ ይሞክሩ። እውነቱን ነው ለካ በልጅግ ብላችሁ ብዙዎቹን ተናጋሪዎች ሳትታዘቡ አትቀሩም። በዛሬው ዕውጫ ለአተኩርበት የምፈልገው ቅጥ ያጣውን የአንዳንድ ፖለቲከኛ ዲሲክሽኖች ጉራማይሌ ቋንቋ ነው። የድሮ አራዳ አትበሉኝ እንጂ ድሮ ልጅአገረድ ስንተዋወቅ የምንፅፈውን ደብዳቤ ሳስታውሰው አሁን በፓልቶክ የምሰማውን እንግሊዘኛ ያስታውሰኛል።

አትሁኝ አኒማል
አትሁኝ እስቶን
ፕሊስ አንደርስታንድ
የነገርኩሽን።

ብሎ ለገፈላት ወዳጅዋ ጉብሷ ስትምልስ

ነገ ፍሪ ከሆንክ ከሌላብህ ወርክ
እንጫወታለን ዴይ እስኪሆን ዳርክ።

በማለት ትመልስለት ነበር።

ይህ ታዲያ እንግሊዘኛ መናገር ዘናጭና ተወዳጅ በሚያስደርግበት ወቅት ነው።

የፓኪስታን መሪ ጀነራል ሙሻረፍ ለህዝብ የሚሰሙትን ንግግር እንደኔ ልብ ብላችሁ ከአዳመጣችሁት አንድ የፓሽቱን ያልተማረ የፓኪስታን ተወላጅና እኔ ንግግራቸውን ስንሰማ እኩል ነው የምንረዳቸው። ምክንያቱም ፕሬዝዳንቱ ሃምሳ በመቶ የተጠቀሙበት ቋንቋ የእንግሊዘኛ በመሆኑ ነው። ፓሽቱን እንግሊዘኛ እኔ ድግሞ ፓሽቱንኛ ባለማወቁ ሊያስተላልፉት የሚፈልጉት መልዕክት ሳንረዳቸው እንቀራለን ብዬ አምናለሁ። እሳቸው ይህንን ቋንቋ ቢጠቀሙ አያስደንቀኝም። ምህንያቱም ፓኪስታን የእንግሊዘ ቅኝ ግዛት ሆና በመቆየት ነው ሊባል ይቻላል። ብዙውም የፓኪስታን ህዝብ እንግሊዘኛ ይችላል ይባልም ይሆናል።

ታዲያ እኛ በማንም ቅኝ ግዛት አልተያዝንም ብለን አባቶቻችንና እናቶቻችን ባደረጉት ገድል የምንኮራ። በሃገራችን እንኳን ያልተማሩት የተማሩትም እንግሊዘኛን ጥርት አድርገን በማያውቅበት ሁኔታ ለምን እንደሆነ አልገባኝም አማርኛ ላይ እንግሊዘኛ ወይም ደግሞ እንግሊዘኛ ላይ አማርኛ እየደባለቅን ችክ የምንለው። አንዳንዴም እንግሊዘኛ ብቻ ሳይሆን በምንኖርበት ሀገር ቋንቋም እንናገራለን። የጀርመኑ ስደተኛ በጀርመንኛ፣ የስዊድኑ በስዊድንኛ፣ የፈረንሳይ በፈረንሳይኛ፣ ስንደናቆር ልንናገር ያሰብነውን ሳናስረዳና ስንተባተብ ጊዜያችንን እንገላልን። ይባስ ተብሎ የእንግሊዘኛ ቋንቋ ነፍስ ገዳይ የሆኑ ግለሰቦች በማያውቁት ቋንቋ የጓረቡት ሞትን እንደሚያሟሩት ውሻ ሲያላዝኑ ስው ይታዘበናል የማይለብት ምክንያት ምንድነው። ይህ በጣም ሊታሰብበት የሚገባ ጉዳይ ነው። ፖለቲካው ስምምነት ጠፍቶ በሚታመስበት በአሁኑ ወቅት ደግሞ የቋንቋ መግባባት ታጥቶ እንዴት ሊኮን ነው።

የአዋቂነት መለኪያው እንግሊዘኛ ማወቅ እየሆን እየመጣ እንደሆነና ግብዝ ፖለቲከኞች ደግሞ አዋቂ ለመባል ድንብር ጭፍናቸውን እንግሊዘኛ መጠቀም መጀመራቸውን ከተረዳሁት እኔ በበኩል ቆይቻለሁ። እንግሊዘኛ አለመናገር ወይም አለማወቅ አዋቂነትን መስሎ የሚታያቸው የፖለቲካ ድርጅት መሪዎች የሚመሩትን ህዝብ አለማወቃቸው ደግሞ በሌላ በኩል ይገርመኛል። በተለይ በአሁኑ ጊዜ የሰለጠነ ፖለቲካን የሚኪያሂዱ የፖለቲካ ድርጅት መሪዎች እንግሊዘኛ መናገር የሰለጠነ ፖለቲካ ዋናኛ መልኩ መሆኑን ለማሳየት አንዳንዶቹ ከስር ቤት በወጡ ጊዜ እንኳን ደስ አላችሁ አኛም ደስ ብሎናል ለማለት በፓልቶክ የተሰበሰበውን ህዝብ በእንግሊዘኛ ሲዘባኑበት እንደነበር የቅርብ ትዝታችን ነው። እስቲ አንድ ጊዜ ልብ ብላችሁ የዘመኑ ፖለቲከኞች ሁሉም ባይሆኑ ብዙዎቹ የሚናገሩትን እንግሊዘኛውን ትታችሁ አማርኛውን ብቻ አስቡት። አማርኛ ከግእዝና ከእንግሊዘኛ የመጣ ነው የሚል መደምደሚያ ላይ ነው እንደኔ የምትደርሱት።

በቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ ፡፡ ፡፡ ዘመነ መንግስት ላይ በተክለ ማርያም ፋንታዬ ተደርሶ በትምህርት ሚኒስትር የታተመው ፕሮግራም ጥበብ ዘስነ ጽሁፍ የሚባለው መጻሕፍት ላይ እንዲህ ተብሎ በገጽ ፡፡ ፡፡ ላይ ተፅፎ ነበር።

» ሀሳብ አካፋይ ሰው ንግግር ሲሰጥ ዐዋቂ ነው እንዲሉት ከባድ የሆኑ ቃላት ባረፍተ ነገር ውስጥ አስገብቶ ምን ማለቱ ነው ከሚሉት ይልቅ በመጠነኞቹ ቃላት ሃሳቡን ቢገልጥና ለሁሉም ጉልህ ቢሆንላቸው እጅግ በጣም የተሻለ ነው። የሰው እውቀት የሚገመተው አርእስቱን በቀላል አማርኛ አሳክቶ በመግለጹ መጠን ነው እንጂ በንግግሩ ውስጥ ከባድ የሆኑትን ፤(ያልተለመዱትን) ቋንቋዎች ፤(ቃላት) በማስገባቱ አደለም።“

አቶ ተክለማርያም ፋንታዬ የህንን ችግር በ1964 አ.ም. ያዩትን ችግር አሁን እኛ ደግሞ በጉልህ ለሃገራችን ወሳኝ በሆኑ ቦታዎች ላይ እንመለከተዋለን። አንዳንድ የፓለቲካ ድርጅቶች ሳይቀሩ መግለጫቸውን በእንግሊዘኛ ማዘውተር ጀምረዋል። በተለይም በግለሰብ ደረጃ የሚፃፉት ፅሁፎች በእንግሊዘኛ ካለሆነ የማይገባን ይመስል ቁጥራቸው ከአማርኛው በእጥፍ እየሆነ ነው። የሚፃፉበትን የእንግሊዘኛ አይነት ለማየት ከተፈለገ ደግሞ አውቆ ለማክበድ ጥረት እየተደረገ እንደሆነ ለማንም ግልጽ ነው። ዛሬ ኮምፒውተር በመላበት አለም ከባድ ቃላትን ማግኘት ቀላል በሆነበት ጊዜ አውቆ ከባድ ቃላት መጠቀም አዋቂነት አለመሆኑን የማይረዳ ካለ ይገርማኛል።

እስቲ ስንቶቻችንን ነን ደለዝ መዝገብ ቃላት ይዘን አንድ ፅሁፍን ለማንበብ የምንነሳው? ፀሃፊውስ ለስንት ሰው ነው ይህንን የፃፈው? በአማርኛ ሃሳቡን ቢገልፅ ስንት ሰው ይረዳዋል? እንግዲህ ይህንን በተመለከተ የተፃፉት ፅሁፎቹም ሆነ የሚደረጉ ዲስኩሮች እነዚህ ጥያቄዎች ድስኩሩም ቢሆን ከመደስኩሩ ፅሁፉም ቢሆን ከመፃፉ በፊት ሊስተዋሉ ይገባል።

እዚህ ላይ በእንግሊዘኛ መፃፍ አይገባም ማለቱ እንዳልሆነ ልትረዱልኝ ይገባል። ታሪካችንን ወይም አላማችንን ለውጭ ዜጎች ልናስረዳ የምንችልበት መንገድ ነውና ያንን መቃወም አይቻልም። ግን የትኛው ንግግር ወይም ፅሁፍ ለማን የሚለውን ጥያቄ በሚሳካ ላይ ልንጥል ይገባል። አንዳንድ ቃላቶችም ትገርጉም በአማርኛም ላይገኝላቸው ይቻላል ። ይህንን ታዲያ ቃላቶቹን መጠቀምና ማብራሪያ መስጠት ያስፍልጋል እንጂ ጠቅላላውን በእንግሊዘኛ መፃፍ ወይም ማናገር አንድም አድማጭን ያሰለቻል በሌላም ደግሞ አላመግባባትን ይፈጥራል።

ከዚህ ጋር ደግሞ የአማርኛ ቋንቋ ሊቃውንታት ከስልጣኔው ጋር አብሮ መሄድ የሚችል ቋንቋ እንዲሆን መጣር ይገባቸዋል። ብዙ ሳይንስ የፈጠራቸው አዲስ ክስተቶች አዲስ ቃላት መፍጠር ያስፈልጋቸዋል። አለበለዚያ ግን ዲስኩረኛው በቃላት እጥረት ምክንያት የእንግሊዘኛውን መጠቀሙ የማይቀር ነው። ይህ ደግሞ በቋሚነት ሊታሰብበት የሚገባ ነው።

የም ሆነ ይህ በብዛት የሚገርመው ግን የእንግሊዘኛ ቋንቋ ነፍስ ገዳይ የሆኑ የፓልቶክ እንግሊዘኛ ተጠቃሚዎችን ያላያችሁ ካላችሁ ሰሞኑን ወደ ፓልቶክ ብቅ በሉና ተዝናኑ። ለሚደርስበት የአለመግባባት ችግር እኔ በልጅግ አላፊነቱን አልወስድም ።

ስለኛ የሚሰብ በሰላም ይክረም!!!
በልጅግ አሊ